

Przed X rocznicą podpisania układu polsko-radzieckiego

Wszechstronna pomoc polityczna i gospodarcza ZSRR jest podstawą naszych sukcesów w budownictwie socjalizmu

Wywiad z przewodniczącym PKPG Eugeniuszem Szyrem

WARSZAWA. Zbliża się 10 rocznica historycznego, polsko-radzieckiego układu o przyjaźni, pomocy wzajemnej i współpracy powojennej. Przeciętnemu człowiekowi, który zna wiele poszczególnych przejawów współpracy gospodarczej między Polską i Związkiem Radzieckim, trudno uzmystwić sobie w całej pełni ogromne znaczenie tej współpracy dla naszego kraju.

Przedstawiciel Polskiej Agencji Prasowej zwrócił się do przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, Eugeniusza Szyra z prośbą o naświetlenie całokształtu tego zagadnienia.

Radzieckie dostawy urządzeń dla przemysłu ciężkiego zdecydowały o szybkim wzroście produkcji

PYTANIE — Powszechnie już staje się zrozumienie, że podstawowe znaczenie dla całej naszej gospodarki i rozwoju ma rozwój przemysłu ciężkiego. Czy zechciałby obywatel przewodniczący wskazać główne elementy dotychczasowej pomocy radzieckiej w tej dziedzinie?

ODPOWIEDZ — Należy wyraźnie stwierdzić, że u podstaw tego, iż Polska potrafiła w tak krótkim czasie zaleczyć straszliwe zniszczenia wojenne i odrobić zaciągnięte gospodarcze przejęte w spadku po kapitalizmie, osiągnąć tak szybkie tempo przemysłowe, leżą stosunki polityczne i gospodarcze, jakie wiązały nas ze Związkiem Radzieckim i których wyrazem jest układ o przyjaźni i pomocy wzajemnej oraz współpracy powojennej zawarty przed 10 laty między Polską i ZSRR.

Charakterystyczną cechą pomocy radzieckiej dla naszej gospodarki jest to, że dotyczy ona przede wszystkim rozwoju sił wytwórczych w naszym kraju i w pierwszym rzędzie rozwoju przemysłu ciężkiego. Ten charakter pomocy wynika z założeń wyższych, socjalistycznych form współpracy międzynarodowej. Celem tej współpracy jest — zapewnić maksymalne w danych warunkach podniesienie poziomu życiowego i kultury mas pracujących każdego kraju przez wzajemną pomoc w osiągnięciu nieustannego wzrostu i doskonalenia produkcji na podstawie najwyższej techniki. Dzięki współpracy i pomocy Związku Radzieckiego mogliśmy osiągnąć wysokie tempo wzrostu produkcji i przełomowe w wielu dziedzinach zmiany w poziomie techniki wytwarzania.

Decydującym czynnikiem socjalistycznego przemysłowego jest przemysł ciężki. Podkreślić należy, że pomoc radziecka w tej dziedzinie jest wszechstronna i bardzo rozległa. Wśród licznych dostaw projektów i kompletnych urządzeń dla podstawowych budowl socjalizmu, decydujących o tempie i poziomie produkcji przemysłowej, wymienić należy przede wszystkim hutę im. Lenina, której zdolność produkcyjna wynosić będzie ponad 1,5 mln ton stali rocznie i przekroczy tym samym łączną produkcję wszystkich przedwojennych 23 hut polskich. W hucie im. Lenina przewidziany jest cykl produkcyjny zamknięty, tzn. pełna produkcja hutnicza od materiałów ogniotrwałych, koksu i aglomeratu rudy przez surówkę i stal surową do gotowych wyrobów hutniczych — blachy gorąco i zimno walcowane, walcówki profilowej i drutu.

Pomoc radziecka dla naszego hutnictwa obejmuje również dostawy najnowocześniejszych technicznie urządzeń dla już istniejących zakładów (np. żelaznicy radzieckiej zainstalowanej w hucie „Bobrek”). Na podstawie otrzymanych urządzeń, dokumentacji technicznej i pomocy udzielonej bezpośrednio przez specjalistów radzieckich zrekonstruowano i rozbudowano szereg istniejących hut. Wymienić tu należy dla przykładu automatyzację wielkich pieców huty „Kościszko” i wyposażenie w podstawowy sprzęt wiel-

wy i w pierwszych latach socjalistycznego przemysłowego w pełni pomoc tę wykorzystać, gdyż w ślad za nią nie poszła także pomoc finansowa. Związek Radziecki udzielił nam

PYTANIE — A jeżeli chodzi o przemysł maszynowy, który stwarza bazę nowoczesnej techniki dla innych gałęzi przemysłu, dla rozwoju transportu i rolnictwa?

ODPOWIEDZ — W przemyśle maszynowym na pierwszy plan wysuwa się pomoc udzielana nam dla przemysłu motoryzacyjnego. Otrzymałyśmy kompletne wyposażenie dla nowoczesnej fabryki samochodów osobowych („Warszawa”), otrzyaliśmy dostawy dla fabryki samochodów ciężarowych w Lublinie. Poważnej pomocy udzielił nam Związek Radziecki w rekonstrukcji i rozbudowie fabryki traktorów „Ursus”. W oparciu o radziecką pomoc uruchamiamy nowoczesną, w pełni zmechanizowaną fabrykę maszyn rolniczych w Staroście, która będzie produkować m. in. kombajny zbożowe. Podkreślić również należy pomoc w projek-

Import z ZSRR pokrywa znaczną część naszego zapotrzebowania na surowce

PYTANIE — Jak kształtowała się w tym okresie pomoc radziecka, jeśli chodzi o dostawy umożliwiające zaspokajanie potrzeb konsumpcyjnych naszego społeczeństwa?

ODPOWIEDZ — Omawiane już w poprzednich punktach inwestycje mają w wielu wypadkach poważne znaczenie dla bezpośredniego zaspokajania potrzeb konsumpcyjnych. Weźmy dla przykładu hutę im. Lenina. Uruchomienie na dużą skalę produkcji blach cienkich rozwiąże problem deficytu dziś deficytu tych blach i umożliwi znaczny wzrost produkcji naczyń i innych artykułów gospodarstwa domowego, wyrobów drobnego przemysłu itp.

Również część aluminium z huty w Skawinie przerabiana będzie w rosnących ilościach na artykuły gospodarstwa domowego. Elektrociepłownia Żerań dostarcza obecnie ciepło i energię elektryczną dla potrzeb dużej liczby mieszkańców stolicy.

Umowa o współpracy naukowo-technicznej — bazą postępu technicznego

PYTANIE — Do rozwoju wszystkich dziedzin naszej gospodarki przyczyniła się radziecka pomoc naukowo-techniczna. Jak przejawy tej pomocy należy uważać za najważniejsze?

ODPOWIEDZ — Charakterystyczne jest, że Polska była pierwszym krajem, który zawarł z ZSRR umowę o współpracy naukowo-technicznej (3 marca 1947 r.). Jest to typ umowy specyficznej dla stosunków między krajami obozu pokoju i dotychczas niespotykany w historii umów międzynarodowych. Współpraca naukowo-techniczna polega bowiem na wzajemnym nieodpłatnym przekazywaniu sobie najnowszych zdobyczy nauki i techniki i przyczynia się tym samym do szybkiego rozwoju postępu technicznego. Czy nie jest to piękna ilustracja nowych socjalistycznych stosunków międzynarodowych, którym obca jest kapitalistyczna mentalność oparta na monopolach i brutalnym wyzyskiwaniu zdobyczy ludzkiej myśli i wynalazczości?

Udzielanie sobie wzajemnej pomocy naukowo-technicznej we wszystkich jej formach zaoferowała poważne środki finansowe i materiałowe, pozwala przy znacznym oszczędnościach sił i środków w znacznie krótszym czasie budować obiekty przemysłowe, wykorzystywać bogactwa naturalne, opanowywać nowe, jak najbardziej nowoczesne procesy technologiczne.

Udzielana nam przez ZSRR pomoc naukowo-techniczna znacznie wybiega poza problemy i zagadnienia związane z dostawą kompletnych obiektów i urządzeń.

I tak np. specjaliści radzieccy przeprowadzili u nas szereg ekspertyz i konsultacji,

przez specjalistów polskich zarówno z przemysłu jak i z rolnictwa, transportu, budownictwa i innych dziedzin oraz przyjazdami specjalistów radzieckich w celu udzielenia

Wkład Polski w rozwój współpracy gospodarczej z ZSRR

PYTANIE — Współpraca gospodarcza krajów typu socjalistycznego oparta jest jak wiadomo na zasadach wzajemnych korzyści. Jakie są zatem najważniejsze elementy naszego wkładu w rozwijanie współpracy gospodarczej ze Związkiem Radzieckim?

ODPOWIEDZ — Rola Związku Radzieckiego na rynku socjalistycznym jest szczególna. Silnie rozwinięty przemysł ciężki, wspaniała nowoczesna technika wysuwa na czoło pierwsze w świecie wielkie socjalistyczne państwo. Toteż współpraca ze Związkiem Radzieckim ma dla gospodarki krajów budujących socjalizm nieocenioną wagę, jako podstawowy czynnik przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego, utrwalenia niepodległości i obrony niezależności gospodarczej wobec zakusów imperialistów i podejmowanych przez nich usiłowań blokady gospodarczej krajów, które wyrwały się z jarzma imperializmu. Oczywiście współpraca gospodarcza oparta jest na zasadach wzajemności. Omawiając wkład naszego kraju we współpracę gospodarczą z ZSRR należy podkreślić dwustronnie korzystny rozwój naszych stosunków handlowych ze Związkiem Radzieckim i stale rosnący udział w naszym eksporcie do ZSRR maszyn i urządzeń, a przede wszystkim parowozów, wagonów, stat-

ków pełnomorskich, niektórych typów obrabiarek i innych.

Poważne znaczenie posiada również w naszym eksporcie do ZSRR węgiel, dostarczany na pokrycie potrzeb przemysłowej i ludności rejonów odległych od podstawowych radzieckich zagłębi węglowych. Ekspozyt węgla do ZSRR wynosi około jednej trzeciej całego naszego eksportu tego artykułu stanowiącego naszą najmniejszą walutę, za którą kupujemy najbardziej cenne dla nas surowce i maszyny. Dalszymi pozycjami naszego eksportu do ZSRR są cynk i wyroby cynkowe oraz wyroby włókienniczo-chemiczne i inne.

W ramach współpracy naukowej — technicznej wyraźnie zwiększa się udział przekazywanych przez nas doświadczeń z takich gałęzi przemysłu jak przemysł chemiczny i maszynowy oraz z dziedzin transportu i budownictwa. W miarę rozwoju działalności polskich w różnych i rozwoju wynalazczości w naszym kraju, zwiększać się będzie wkład Polski w dziedzinę szybkiego postępu nauki i techniki całego obozu pokoju socjalizmu.

Wielkie perspektywy dalszego rozwoju naszej współpracy

PYTANIE — Jak rysują się perspektywy dalszego rozwoju polsko-radzieckiej współpracy gospodarczej?

ODPOWIEDZ — W planie 5-letnim na lata 1956 — 1960 przewidziane są na podstawie już zawartych umów i porozumień:

1. zakończenie dostaw z ZSRR dla kompletnych obiektów, których budowę rozpoczęliśmy w planie 6-letnim;

2. dostawy dla zupełnie nowych obiektów. Tak więc kontynuowane będą dostawy dla huty im. Lenina, dla huty „Warszawa”, elektrociepłowni na Żeraniu, elektrowni „Jarowozno”, zakładów kauczuku syntetycznego, Fabryki Samochodów Ciężarowych w Lublinie i szeregu innych potężnych budowl socjalizmu.

Równoległe rozpoczęte będą dostawy dla obiektów nowych, których budowę rozpoczęliśmy w najbliższych latach. Będą to dostawy dla potężnej elektrowni w Skawinie, pomoc w budowie zakładów wydobywania i przerobu siarki, piasków żelazistych, trzecia wielka płuczka i sortownia dla przemysłu węgla, dostawy dla zakładów produkcji opon w Płocku, dostawy prasy o nacisku 6 tys. ton dla nowych zakładów w Ostrowcu.

W oparciu o pomoc techniczną i dostawy niektórych urządzeń ze Związku Radzieckiego podejmujemy prace nad uprzedzeniem budownictwa polskiego.

Realizacja poważnych zadań wzrostu produkcji rolnej w planie 5-letnim będzie w znacznym stopniu ułatwiona dzięki przekazywaniu nam najnow-

nam pomocy technicznej — w ga, zakres i rola radzieckiej pomocy naukowej — technicznej dla naszej gospodarki narodowej uwypukla się jeszcze bardziej.

Wymieniliśmy tylko niektóre fragmenty charakteryzujące perspektywy dalszego rozwoju współpracy gospodarczej ze Związkiem Radzieckim.

Bez wątpliwości nasz udział w tej współpracy będzie znacznie większy niż w planie 6-letnim. Polska Ludowa stała się już krajem przemysłowym, a osiągnięty poziom nauki i techniki umożliwia nam dziś postawienie w planie 5-letnim śmiałych zadań w dziedzinie nowych, oryginalnych rozwiązań projektowych, konstrukcyjnych i technologicznych.

W ścisłej współpracy ze wszystkimi krajami — uczestnikami Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej będziemy mogli znacznie lepiej niż to było możliwe w okresie opracowywania planu 6-letniego skoordynować nasze zamierzenia planowe na okres lat 1956 — 1960. Międzynarodowy podział pracy w granicach zgodności interesów każdego kraju i wspólnych interesów wszystkich zaprzyjaźnionych krajów, znaczny wzrost rozmiarów i dalsze wzbogacenie form wzajemnej pomocy naukowej i technicznej, której mocnym wyrazem jest przekazywanie przez ZSRR m. in. Polsce Ludowej urządzeń, materiałów i sprzętu badawczego do budowy doświadczalnego reaktora atomowego — stanowiąc będą w najbliższych latach rosnący czynnik szybkiego wzrostu produkcji na podstawie najwyższej techniki.

